

SkolebibliotekLøftet

NYHETSBREV FRA SKOLEBIBLIOTEKLØFTET – Oktober 2008

*Redaktør for denne utgaven: Maren Brit Baadshaug, Nittedal
Design: Niels Damgaard, Biblioteksentralen, Oslo*

Blomsten i september 2008

© Fotograf: Tore Johan Valle

Skolebibliotekblomsten for september ble delt ut til avdelingsleder ved Bodin videregående skole og maritime fagskole i Bodø, Merete Hassel.

Hun er også leder for bibliotekfaglig ressursenter for skolebibliotekene i Nordland.

Redaksjonen gleder seg over dette, og det samme gjorde ledelse og kollegaer ved Bodin. Les mer om overrekkelsen [her](#).

Her følger juryens begrunnelse for tildelingen:

”Både som ansvarlig for skolebiblioteket på Bodin og som leder for ressursenteret gjør Merete Hassel en uvurderlig innsats for skolebibliotekene i Nordland, men også for skolebibliotekutvikling generelt. Biblioteket på Bodin videregående skole beskrives av andre som et ”mønsterbibliotek”. Det bibliotekfaglige ressursenteret er unikt i Norge – og et eksempel til etterfølgelse for flere fylkeskommuner. Begge deler skyldes i stor grad innsatsen som Merete Hassel har gjort for skolebibliotek i mange år. I Nordland har både fylkeskommunen og Fylkesmannen jobbet systematisk med skolebibliotek. Det bibliotekfaglige ressursenteret og Merete Hassel skal ha mye av æren for dette. Nordland framstår i stor grad som et foregangsfylke for skolebibliotekutvikling. Men det har ikke kommet av seg selv. Juryen er glad for å kunne tildele skolebibliotekblomsten for september til en person som har vært en ildsjel for skolebibliotek i mange år. Merete Hassels innsats viser at det nytter.”

Et løft for skolebibliotekene!

Statsbudsjettet 2009 lanserer skolebibliotekprogram. Skolebiblioteket er skolens fagbibliotek og en viktig læringsarena. Det er der elever og lærere kan finne kunnskap som gjør læringen lettere og kanskje mer lystbetont. På skolebiblioteket er bøkene og kunnskapen tilgjengelig for alle barn og ungdommer hver eneste dag. De er ikke avhengig av foreldrenes valg eller bortvalg av bøker. Det er derfor viktig for sektoren at det i 2009 lanseres et program for skolebibliotek.

I statsbudsjettet for 2009 vil Regjeringen iverksette et Program for skolebibliotek. Programperioden er fem år. Programmet skal prioritere tiltak for å styrke leseferdigheter, kompetanseutvikling og kunnskapsdanning, samt styrking av informasjonskompetanse. Skolebiblioteket er en ressurs for kompetanseutvikling, kunnskapsdanning og kvalitetsutvikling i sektoren. Program for skolebibliotek skal øke kvaliteten på skolebibliotektilbudet til elevene. Kompetanseutvikling i lesestimulering og litteraturformidling vil stå sentralt i programmet. Programmet skal gi flere kommuner mulighet til å delta i etterutdanning og utviklingsarbeid. Skolebibliotekenes viktigste oppgaver er å bidra til å realisere skolenes pedagogiske og faglige målsettinger. I dag er disse nedfelt i Kunnskapsløftet og gjeldende læreplaner. Skolebiblioteket har et særlig ansvar for å bidra til å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter. Dette gjøres blant annet i prosjekter og tverrfaglig arbeid der elevene har behov for å mestre bruk av kunnskapskilder ut over lærebøker og andre tilrettelagte kilder. Skolebibliotekene har hatt en viktig rolle i Gi rom for lesing. Nå følges dette opp med et eget program for skolebibliotek.

Med hilsen
Lena Jensen
Stortingsrepresentant SV

NBF fornøyd

Norsk Bibliotekforenings leder, Anne Hustad sier i en pressemelding 7. oktober om statsbudsjettet at hun er fornøyd med Kunnskapsdepartementets planer om en kraftig satsing på skolebibliotekutvikling de neste fem årene, men etterlyser en tallfesting av hva som skal brukes på programmet.

Gjennom kampanjen SkolebibliotekLøftet har vi jobbet for at staten skal ta et større ansvar for blant annet kompetanseheving i skolebibliotekene. Dette har vi nå fått gjennomslag for, sier hun. Departementet foreslår også at programmet i tillegg til kompetanseutvikling skal prioritere tiltak for å styrke elevenes leseferdigheter og informasjonskompetanse. Det er vi også veldig fornøyd med.

Hustad peker imidlertid på at departementet ikke har spesifisert hvor mye som settes av til program for skolebibliotekutvikling.

- I ABM-Utviklings utredning Bibliotekreform 2014 foreslås det et samlet beløp på 115 millioner kroner til programmet. Vi regner med at departementet følger opp forslaget fra ABM-Utvikling og setter av et tresifret beløp. For å få et skikkelig skolebibliotekløft må det et betydelig økonomisk løft til, avslutter Anne Hustad.

Innkjøpsordningen utvides

Trond Giske vil utvide bibliotekenes innkjøpsordning for sakprosa fra 50 til 70 årlige utgivelser i tusen eksemplarer neste år. Han vil gjøre dagens prøveordning med bibliotekenes innkjøp av sakprosa permanent fra og med neste år. Både leder for Norsk Faglitterær Forfatterforening, Trond Andreassen og redaktør Karianne Bjellås Gilje i tidsskriftet Prosa ser dette som viktig, men mener det grunnlag for å kjøpe inn langt flere enn 70 sakprosa titler årlig. Les mer om saken på Aftenpostens nettsider [her](#).

Vil dette også komme skolebibliotekene til gode? Vil vi få bedre faktabøker for yngre aldersgrupper, og vil denne faglitteraturen generelt komme skolebibliotekene til gode? Særlig videregående skoler er avhengig av sakprosa som skrives for voksne.

Gutter og lesing i fokus - igjen

Vi står i fare for å utdanne gutter til litterære tapere fordi bøkene de foretrekker å lese, nedprioriteres og glemmes, sier Steffen R. M. Sørums i kronikken [Slik blir gutter tapere](#) i Aftenposten 29. august. Argumentet er ikke nytt, og mange skolebibliotekarere har jobbet systematisk for å øke leseinteressen hos gutter. Åse Hestnes, tok utfordringen og skreiv et leserinnlegg som blei tatt inn i sin helhet i Aftenpostens Kultur s. 10 mandag 22. september Takk for det, Åse.

Hennes hovedpoeng er at der skolen satser seriøst på litteraturformidling gjennom personalressurser, der leser også gutta! Formidling er nøkkelordet og en skolebibliotekar med en stillingsressurs som er stor nok til å ivareta dette er en forutsetning. Les hele innlegget hennes [her](#).

Sørums kronikk tar opp flere problemstillinger, blant annet at vi mangler relevant faglitteratur som kan interessere gutta – det samme gjelder vel også jentene? At fokus i lesestimuleringsprosjekter nokså ensidig settes på skjønnlitterær lesing kan vi være enig i, men er ikke skjønnlitterær lesing også relevant for gutta? Jeg synes Sørums tegner er nokså stereotyp bilde av gutters leseinteresser; tegneserier og actionbøker. Derfor skulle jeg ønske at kunnskapen og erfaringene vi har fra skolebibliotekmiljøet blei samlet, analysert, videreutviklet og formidlet. For øvrig er det lett å slutte seg til Sørums ønske om et nasjonalt løft for å få flere gode faktabøker. Kan vi håpe på at satsingen på sakprosa i årets statsbudsjett (se ovenfor) også vil komme skolebibliotekene til gode?

Kombinasjonsbibliotek

I [Bibliotekforum nr 8, 2008](#) drøfter Liv Evju kombinasjonsbiblioteket med bakgrunn i egne erfaringer som skolebibliotekar ved Rælingen videregående skole i Akershus og studier av tilgjengelige kilder om slike bibliotek.

30% av våre bibliotekavdelinger er i dag kombinert med skoler. Det er derfor all grunn til å beskjefte seg med problematikken. Sjøl om erfaringene viser at det er mange skjær i sjøen, er det også klart at en eller annen form for kombinasjonsløsning kan være eneste mulighet i mange - særlig små - kommuner for å få skolebibliotek som fyller både de pedagogiske og

bibliotekfaglige kompetansekravene. Vi trenger derfor eksempler både på gode løsninger og oversikter over hvilke krav som må stilles både til folkebiblioteket og til skoleledelse, og ikke minst til samarbeidsformer og hva slags avtaler som trenges for å formalisere dette. Evjus hovedpoeng er at skoleledelsen må være seg bevisst hva slags skolebibliotek man ønsker ut fra det pedagogiske arbeidet som drives. Dette innebærer inkludering av biblioteket i skolens generelle planarbeid. I dette perspektivet er det tankevekkende at det som finnes av faglige vurderinger og evalueringer av hvordan kombinasjonsbiblioteket fungerer bare kommer fra den bibliotekfaglige sida og ikke fra pedagogenes side.

Kongsvingers nye bibliotek 2009

En spennende tilvekst til kombinasjonsbibliotekene får vi når Kongsvinger folkebibliotek og Sentrum videregående skole flytter inn i nye felles lokaler på nyåret. Både skolen og biblioteket er fornøyde med plasseringen, sentralt ved Rådhuset og vakkert beliggende ved Glommas bredder.

Les mer på [skolens nettsider](#)

Foran denne samlokaliseringen ligger det også en grundig planlegging av samarbeidsformer og skolebibliotekets pedagogiske profil. Biblioteksjef Stine Raaden og skolebibliotekar Marte Østmoen er begge fornøyde med planprosessen, der både folkebibliotekets personale og bibliotekarer, ledelse og representanter for det pedagogiske personale ved skolen deltok. Ett av elementene i forberedelsene var deltakelse i Biblioteksentralens kurs Skolebiblioteket – morgendagens læringscenter. Vi ser med spenning fram til åpningen av dette nye kombinasjonsbiblioteket.

”Ny” Hamar katedralskole

Den nye skolen er resultatet av en sammenslåing av den ”gamle” Hamar katedralskole, Ankerskogen videregående skole og Ajer videregående skole. Skolen har nå ca. 1350 elever.

Bibliotekarene ved alle skolene deltok med liv og lyst i planleggingen, og avdelingsleder Liv Bjellastuen er svært fornøyd med resultatet. Det er spennende å jobbe i det nye biblioteket, sier hun. Utfordringene nå ligger i å utforme det pedagogiske innholdet, og sammen med tre aktive kolleger og skolens pedagogiske ledelse står hun godt rustet til

oppgaven. Biblioteket har allerede hatt besøk av interesserte kolleger, og tar mål av seg til å bli en skole som skal spille en aktiv rolle i utviklingen av norske skolebiblioteks pedagogiske profil i åra som kommer.

Vi gratulerer!

Les mer om biblioteket her

© Fotograf: Jan Tore Bern, Hamar Katedralskole

Skolebibliotekkonferansen 2009

**Her kommer konferansen du har ventet på!
Sett kryss i kalenderen med en gang!**

Torsdag 26. og fredag 27.03. 2009 arrangerer Biblioteksentralen en todagers landskonferanse for skolebibliotekarer fra grunnskoler og videregående skoler. Stedet blir på Quality Hotel Olavsgård på Skjetten - ca. 15 min med flybus fra Gardarmoen.

Gjesteforeleser blir dr. **Ross Todd fra CISSEL** - Center for International Scholarship in School Libraries. Han er hovedtaler begge dagene, og det blir god anledning til debatt etterpå. I tillegg blir det parallelle opplegg med temaer tilpasset ulike interesser både i videregående skoler og grunnskoler.

Det vil bli muligheter for både NBFs avdeling skole, Skolebibliotekarforeningen og andre grupper å holde interne møte i løpet av konferansen.

Om kvelden den 26.03 lover Niels oss en herlig middag med sosialt samvær etterpå.

Konferansen åpner kl 10.00 den 26.03.09 og avsluttes ca. kl 15 fredag den 27.3.09.

Mer informasjon om konferansen følger i neste nummer av nyhetsbrevet.

Prisantydning: 3.900,- inkl alt - 2.500,- uten rom

Skolebibliotekprosjektet UiA

Utdanningsdirektoratet gav i vår Universitetet i Agder i oppdrag å gjennomføre fire tiltak som bidrag til skolebibliotekutvikling.

Prosjektansvarlig er **Elisabeth Tallaksen Rafste**, som har sendt oss denne rapporten om hva prosjektet omfatter, hva som er gjort og planene framover.

Tiltakene er:

1. Utvikling av nettbasert idésamling for bruk av skolebibliotek i grunnopplæringen
2. Drift og videreutvikling av nettsted for skolebibliotek – og med skolebibliotekarere, lærere, studenter og ansatte i lærer – og bibliotekarutdanningen som målgruppe
3. Utviklingen av etterutdanningstilbud for lærere og skolebibliotekarere i grunnopplæringen
4. Gjennomføring av etterutdanningstilbudet i samarbeid med kommuner/fylkeskommuner.

Kunnskapsløftet ligger selvsagt til grunn for tiltakene, og de fem grunnleggende ferdighetene, spesielt lesing og bruk av digitale verktøy, er gjennomgående i tiltakene.

Vi er godt i gang med oppdraget. Tiltak 1, utvikling av en nettbasert idésamling for bruk av skolebibliotek i det 13-årige skoleløpet, skal være klart ved utgangen av 2008. Det er lærere og skolebibliotekarere ved en del skoler over hele landet som lager eksempelsamlingen, under veiledning av oss på UiA. Fagene eksemplene/ideene er knyttet til, er norsk, samfunnsfag og naturfag; fag som er gjennomgående i hele det 13-årige utdanningsløpet. Vi håper denne idésamlingen vil være til nytte og glede for alle skoler.

Nettstedet skolebibliotek www.skolenettet.no/skolebibliotek administrerer UiA, men vi har en ekstern person som har hovedansvaret for å skrive og legge ut nyheter av interesse for skolebibliotekarere, men også for lærere, bibliotek- og lærerstudenter og bibliotek- og lærerutdannere. Vi har også en person ved UiA som samarbeider med vår eksternt engasjerte, om innholdet på siden.

Når det gjelder tiltak 3 og 4 er det funnet fram til skoler i Aust-Agder som skal utgjøre pilotskolene våre.

Det er to 1. – 7. skoler, én 1. – 10. skole og én videregående skole. I samarbeid med skolene er vi i gang med å utarbeide innholdet i de to dagene med etterutdanning de vil få. Veiledning av deltakerne på deres egen skole inngår også i etterutdanningspakken. Her vil bl.a. idésamlingen (tiltak 1) bli prøvd ut. Men det vil også bli lagt vekt på å utvikle skolebiblioteket på skolene.

Det vil videre være mulig for deltakerne å ta 10 sp av Skolebibliotek kunnskap 1, modulen 'Skolebibliotek i skolens læringsmiljø' i dette opplegget. Det forutsetter imidlertid at litteraturstudier og prosjektoppgave som hører til modulen gjennomføres.

Gjennomføringen av etterutdanning og veiledning vil foregå våren 2009. Vi planlegger å avslutte prosjektet med en dagskonferanse der bl.a. erfaringene deltakerne har gjort seg blir lagt fram og diskutert. Konferansen vil ha skoler på Aust- og Vest-Agder som målgruppe.

HuskAT...

Du finner:

Nordisk NING for skolebibliotekarere her:

<http://skolebibliotek.ning.com/>

RSS-Nyheter om nordiske skolebibliotek her:

<http://skolebibliotek.suprglu.com/>

SkolebibliotekLøftets blogg:

<http://fradittbibliotek.wordpress.com/>

Eldre numre av dette nyhetsbrev her

Påmelding til SkolebibliotekLøftets Nyhetsbrev